

Rakennusterveyden tämän hetken kriittiset kysymykset

**Neuvotteleva virkamies
Vesa Pekkola
STM**

Julkisten rakennusten sisäilma-asiat

Julkiset rakennukset ovat olleet viime vuosina vahvasti esillä niihin liitettyjen sisäilmaongelmien vuoksi. Sisäilmaongelmien hallinta on ollut julkisen paineen alla vaikeaa.

Myös julkisten rakennusten kunnossapitokäytännöissä on yhä monen tasoista puutetta.

SOTE- ja maakuntaudistus on mahdollisuus tarttua julkisten rakennusten sisäilmaongelmiin ja niiden hallintaan.

- Julkinen rakennuskanta on ikärakenteeltaan sellainen, että korjaustarvetta on jo niiden iänkin vuoksi. Ennakoivat kunnossapitotoimet ovat laahanneet jäljessä ja korjausvelkaa on syntynyt.
- SOTE- ja maakuntaudistuksen yhteydessä osa kiinteistökannasta vaihtaa omistajaa, palveluverkot ja kiinteistöjen tarve menevät tarkasteluun. Myös sisäilma-asioiden käsittelyyn liittyvät yhteistyökuviot sovittava uudelleen.
- Mahdollisuus virittää sisäilma-asioiden hoitaminen uudelle tasolle, mutta myös epäonnistumisen mahdollisuus olemassa, jos esimerkiksi maakuntien ja kuntien välistä yhteistyötä ei onnistuta rakentamaan riittävän sujuvaksi.
- Muutos tarvitsee tukea. Mahdollisten kannustimien ohjattava hallittuun ja ennakoivaan kiinteistönpitoon. Säästöjä syntyy optimaalisesta kiinteistökannasta, hyvästä ja ennakoivasta ylläpidosta, kerralla onnistuneista korjauksista ja vähentyneistä sisäilmaongelmista.

Sisäilmasta oireilevat ja sairastuneet

Osa ihmisistä saa laaja-alaisia ja vaikeita, toimintakykyä merkittävästi haittaavia oireita. Näiden hoito, kuntoutus ja sosiaaliturva pitää selvittää.

- Kosteus- ja homevaurioista oireilevalle potilaalle on olemassa käypä hoito-suositus ja tuoreita hyviä ohjeistuksia mm. työterveyshuoltoon. Pääosa sisäilmaan liittyvistä oireista on lieviä ja ohimeneviä ja ne voidaan hoitaa hyvin perusterveydenhuollon keinoin ja rakennuksia korjaamalla.
- Tämän lisäksi on erityisen herkästi oireilevia, jotka saavat laaja-alaisia ja vaikeita, toimintakykyä merkittävästi haittaavia oireita. He tarvitsevat perusterveydenhuollon lisäksi erillistä ns. poliklinikka tyyppistä kuntoutusta. Näissä tapauksissa oireilu on harvoin pelkästään sisäilma-asioista johtuvaa ja kuntoutuksen olisi oltava laaja-alaista toimintakykyä ja työkykyä parantavaa.
- Sisäilmasta sairastuneiden sosiaaliturva on oma kysymyksensä, jossa joudutaan pohtimaan myös eri potilasryhmien yhdenvertaisuuteen liittyviä perusoikeuskysymyksiä.

Julkinen keskustelu ja vastakkainasettelu

Mediassa ja sosiaalisessa mediassa on tällä hetkellä paljon esillä tietoa, joka ei perustu tutkimusnäyttöön. Vastakkainasettelu ja vaaran korostaminen on yleistä. Nämä lisäävät ihmisten huolta tarpeettomasti ja vaikeuttaa sisäilma-asioiden käsittelyä.

- Ihmiset saavat sisäilma-asioihin liittyvät tietonsa pääasiassa median ja sosiaalisen median välityksellä, eli käytännössä mediassa ja sosiaalisessa mediassa esiintyvä tieto ohjaa myös päätöksentekoa.
- Kansalaisille on pyrittävä välittämään tutkittua tietoa rakennusterveyteen liittyvistä todellisista riskeistä ja niiden hallinnasta.
- Vastakkainasettelun vähentämiseksi ja välttämiseksi tarvitaan eri sidosryhmien kesken ”kansallinen rakennusterveyden tiekartta”, jossa eri toimijat huolehtivat siitä, että suunta olisi mahdollisimman sama. Tavoite on kuitenkin sama, päästä eroon sisäilmaongelmista.